

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

หน้าที่พลเมือง
วัฒนธรรม และ
การดำเนินชีวิตในสังคม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
INSTITUTE OF ACADEMIC DEVELOPMENT (IAD.)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

รัฐธรรมนูญของเรา

ผังสาระการเรียนรู้

ทำความรู้จัก
รัฐธรรมนูญ

ความเป็นมา
หลักการและเจตนารมณ์
ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560

การปฏิบัติตาม
ตามสิทธิเสรีภาพ
และหน้าที่ตาม
รัฐธรรมนูญ

โครงสร้างและ
สาระสำคัญของ
รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560

ความหมายของรัฐธรรมนุญ

ทุกสังคมจะอยู่ร่วมกัน
ได้อย่างมีความสุข จะต้องมี
กฎ กติกา ข้อปฏิบัติร่วมกัน

กฎ กติกาในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน
เรียกว่า **ระเบียบ** กฎ กติกาในการอยู่ร่วมกันใน
ระดับประเทศ เรียกว่า **รัฐธรรมนุญ**

ความหมายของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
และเป็นแม่บทของกฎหมายอื่น กฎหมายใดจะขัด
หรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่ได้

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ได้บัญญัติไว้ว่า “ประเทศไทยเป็น
ราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว
จะแบ่งแยกมิได้ และมีการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน

อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชนทุกคน

ประชาชนปกครองประเทศโดยการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาบริหารประเทศแทน

ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการเลือกตั้ง การรวมตัวเป็นกลุ่ม เป็นต้น

2. หลักการปกครองโดยกฎหมาย

กฎหมาย คือ กฎเกณฑ์ กติกา ที่ทุกคนต้องเคารพ ปฏิบัติ

ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

กฎหมาย คือ หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน

3. หลักสิทธิเสรีภาพ

สิทธิ

หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้

เสรีภาพ

หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำ หรือ
งดเว้นการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

4.1 ความเสมอภาค

5. หลักการตราภาพ

ประชาชนทุกคนต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

6. หลักการยอมรับเสียงข้างมาก

ใช้หลักการเสียงข้างมากในการตัดสินใจข้อขัดแย้งต่าง ๆ
แต่ทั้งนี้ต้องเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อยด้วย

โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 มีทั้งหมด
16 หมวด และบทเฉพาะกาล
279 มาตรา”

บททั่วไป

ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว
จะแบ่งแยกมิได้ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย
พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา
คณะรัฐมนตรีและศาล

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมาย
ข้อบังคับใดๆ จะขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญมิได้

หมวด

2

พระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดกล่าวหา หรือฟ้องร้องมิได้

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงเป็น อัครศาสนูปถัมภก และทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการ แต่งตั้งคณะองคมนตรี ผู้สำเร็จราชการแทน

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย : ต้อง
ได้รับการคุ้มครองทั้งส่วนบุคคล การเมือง และเศรษฐกิจ

หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย :

ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามในฐานะพลเมืองของรัฐ

หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ :

จะต้องพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย
ความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของประชาชน

หมวด 6 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ : ฝ่ายบริหาร
จะต้องบริหารประเทศตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เพื่อ
ประโยชน์สุขของประชาชน

หมวด 7 รัฐสภา : ว่าด้วยกระบวนการเข้าสู่อำนาจของฝ่าย
นิติบัญญัติ คุณสมบัติของผู้รับเลือกตั้ง

หมวด 8 คณะรัฐมนตรี : ว่าด้วยคุณสมบัติและหน้าที่ของ
ฝ่ายบริหาร

หมวด 9 การขัดกันแห่งผลประโยชน์ : กำหนดมาตรฐาน
จริยธรรมของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ให้ปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความสุจริต โปร่งใส

หมวด 10 ศาล : ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม
ศาลปกครอง และศาลทหาร

หมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ : มีหน้าที่ควบคุมกฎหมายมิให้
ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

หมวด 12 : องค์การอิสระ : จัดตั้งขึ้นเพื่อให้มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานจริยธรรมด้วยความสุจริต

หมวด 13 องค์การอัยการ : เป็นทนายแผ่นดิน รับผิดชอบการดำเนินคดีในนามของรัฐ

หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น : มีหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ ส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ประชาชนในท้องถิ่น

หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ : ได้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยการแก้ไขเปลี่ยนแปลง “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” จะกระทำมิได้

หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ : พึงปรากฏขึ้นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมาย

บทเฉพาะกาล

เป็นข้อยกเว้นการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ
ฉบับปัจจุบันเฉพาะช่วงเวลาหนึ่ง
เพื่อให้องค์ต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น
ก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
ฉบับปัจจุบันสามารถทำหน้าที่ต่อไปได้
จนกว่าการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ
ตามรัฐธรรมนูญจะแล้วเสร็จ

5 องค์การอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ 2560

คณะกรรมการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

คณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ 2560

ด้านชีวิตและ
ร่างกาย

การประกอบอาชีพ

ด้านเคหสถาน
ความเป็นอยู่

ทรัพย์สินและ
การสืบมรดก

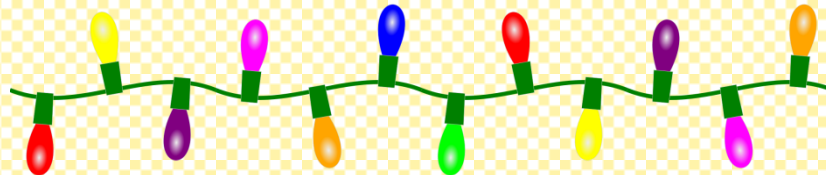
ชุมนุมโดยสงบ
ปราศจากอาวุธ

การติดต่อสื่อสาร
แสดงความคิดเห็น

การนับถือศาสนา

การได้รับบริการ
สาธารณสุขจากรัฐ

การเดินทาง
การเลือกถิ่นที่อยู่

หน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ 2560

พิทักษ์รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติและสาธารณชนส่วนรวม

ปฏิบัติตามกฎหมาย เสียภาษีอากร เข้ารับการศึกษาระดับ
รับราชการทหาร

เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือลงประชามติ

ร่วมมือสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

แบบทดสอบ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

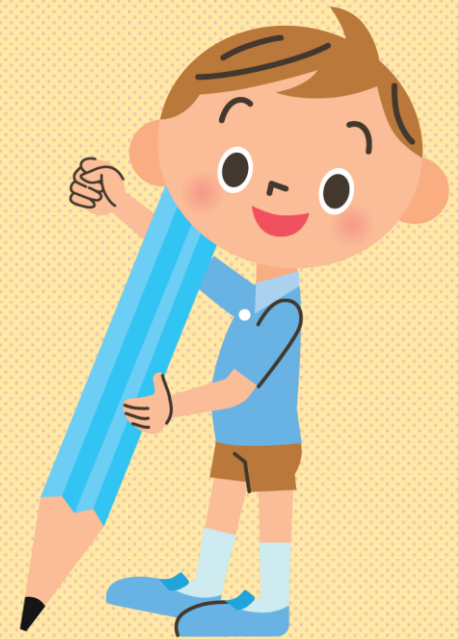

1. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

1. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่กล่าวถึงโครงสร้างอำนาจทางการปกครองของประเทศเท่านั้น
2. รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการผลประโยชน์ของคนในประเทศ
3. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่อยู่เหนือกฎหมายใดๆ ทั้งปวง
4. รัฐธรรมนูญมีความเกี่ยวข้องกับโอกาสในการเรียนหนังสือ

เฉลย ข้อ 1 เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้กล่าวถึง
โครงสร้างทางการปกครองเพียงอย่างเดียว แต่เป็น
กฎหมายสูงสุดที่กล่าวถึงรูปแบบการปกครอง
การทำงานของรัฐ สิทธิและบทบาทของประชาชน
ทั้งหมด

2. ข้อใดคือความสำคัญสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

1. เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่ผู้ใดจะละเมิดมิได้
2. เป็นกฎหมายที่บอกถึงรูปแบบการปกครองของประเทศ
3. เป็นกฎหมายที่มาจากประชาชน ประชาชนเท่านั้นที่สามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญได้
4. เป็นกฎหมายที่เป็นกติกาสังคมอันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในประเทศ

เฉลย ข้อ 4 เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บท
จึงมีความสัมพันธ์กับกฎหมายต่างๆที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

3. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน

1. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
2. กฎหมายต่างๆ จะขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญมิได้
3. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางรัฐสภาเท่านั้น
4. รัฐธรรมนูญบัญญัติให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

เฉลย ข้อ 2 เพราะรัฐธรรมนูญ
เป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายหรือ
ข้อบังคับใดขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญจะใช้
บังคับมิได้

4. เจตนาธรรมณ์ในการจัดทำรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องสอดคล้องกับหลักการใด

1. หลักนิติราชประเพณี
2. หลักการถ่วงดุลอำนาจ
3. หลักการประชาธิปไตย
4. หลักความเชื่อทางศาสนา

เฉลย ข้อ 3 เพราะประเทศไทย
ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น
ในการร่างรัฐธรรมนูญเนื้อหาจะต้อง
สัมพันธ์กับความเป็นประชาธิปไตย

5. ข้อใดไม่ใช่สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ

1. ประชาชนทุกคนต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงาน
2. ประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
3. ประชาชนทุกคนย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
4. ประชาชนมีสิทธิในการลงประชามติในเรื่องที่กระทบผลประโยชน์ของประเทศ

เฉลย ข้อ 1 เพราะการตั้งใจ
ปฏิบัติหน้าที่การงานเป็นสิ่งที่ทุกคนควรมี
วินัยในตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีการ
ตรากฎหมายบังคับ

6. การปฏิบัติตนในข้อใดจัดเป็นการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพที่ไม่เหมาะสม

1. การเรียกร้องเพื่อขอขึ้นค่าแรงขั้นต่ำของประชาชน
2. การเดินขบวนเรียกร้องสิทธิของสตรีที่โดนกดขี่ในสังคม
3. การเข้าร่วมชุมนุมโดยสงบเนื่องจากไม่พอใจนโยบายของรัฐบาล
4. การเรียกร้องให้ได้รับการงดเว้นค่าศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษา
ทุกแห่ง

เฉลย ข้อ 4 เพราะรัฐให้สิทธิ
ในการรับการศึกษา โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
เฉพาะสถานศึกษาของรัฐเท่านั้น

7. นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงได้อย่างไร

1. ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. การลงสมัครรับเลือกตั้ง
3. การชักชวนให้ผู้ปกครองไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
4. การโทรศัพท์สายตรงถึงนายกรัฐมนตรี

เฉลย ข้อ 3 เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คือ
ผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป แต่นักเรียนยังมีอายุไม่ถึง
ดังนั้น จึงมีส่วนร่วมได้โดยชักชวนผู้ปกครอง
ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

8. ข้อใดไม่จัดเป็นหน้าที่ของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ

1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย
3. การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา
4. การเคารพรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

เฉลย ข้อ 3 เพราะการเข้าร่วมกิจกรรม
ทางศาสนาจะเป็นการหาที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ
เป็นความศรัทธาในทางศาสนา

9. บุคคลในข้อใดปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้อย่างถูกต้อง

1. เอลงชี้ร้องขอต่อฝ่ายตุลาการให้ถอดถอนสมาชิกรัฐสภา
2. บีใช้สิทธิตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
3. ซีออกเสียงประชามติให้ยกเลิกการจ่ายค่าแรงขั้นต่ำ
4. ดีใช้สิทธิเข้าชื่อให้ยกเลิกกฎหมายบางประเภท

เฉลย ข้อ 2 เพราะสิทธิดังกล่าว
เป็นสิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน
ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

10. การปฏิบัติตนในข้อใดถือว่าเป็นบรรลุปเป้าหมายของการมีรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศ

1. เรียกร้องสิทธิที่ตนเองถูกละเมิด
2. ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. ตั้งเป้าหมายเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านเมือง
4. ศึกษารัฐธรรมนูญทุกหมวด เพื่อสอบแข่งขันตอบปัญหารัฐธรรมนูญที่โรงเรียน

เฉลย ข้อ 1 เพราะเจตนาารมณ์ของ
รัฐธรรมนุญ คือ การให้สิทธิและเสรีภาพ
แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน การละเมิด
สิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นผิดกฎหมาย

